

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/138/2022
Identifikačné číslo spisu: 6119272427
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2023
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6119272427.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej splnomocnenkyňou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, mestská časť Petržalka, Pajštúnska 5, IČO: 53 255 739, proti žalovanej U. W. F., narodenej XX. L. XXXX, V., Č. XX/XX, o zaplatenie 9 629,84 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 6Csp/14/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. februára 2022, sp. zn. 13CoCsp/13/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. februára 2022, sp. zn. 13CoCsp/13/2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Brezno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. decembra 2020, č. k. 6Csp/14/2020-151 zamietol žalobu a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 53 ods. 9, § 54a, § 103 a § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež „Občiansky zákonník“) a § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“). Vecne dôvodil, že právna predchodkyňa žalobkyne (Poštová banka, a.s., ďalej aj „banka“) a žalovaná uzavreli úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej boli žalovanej poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 9 000 eur. Žalovaná sa so splátkami dostala do omeškania a banka využila právo požadovať zaplatenie celého dlhu naraz, keď 11. augusta 2016 adresovala žalovanej výzvu na úhradu celého dlhu do 10 dní od doručenia výzvy. Omeškaná splátka, pre ktorú k zosplateniu došlo, bola splatná 25. marca 2016. V tento deň tak začala plynúť trojročná premlčacia doba pre celý zosplatený nárok právnej predchodkyne žalobkyne. Premlčacia doba uplynula 25. marca 2019 a žaloba bola podaná na súd až po jej uplynutí (18. apríla 2019). Z dôvodu premlčania nebolo možné žalobe vyhovieť. Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „CSP“) a vecne úspechom žalovanej v konaní v plnom rozsahu, ktorej však trovy nevznikli.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so

súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 28. februára 2022, sp. zn. 13CoCsp/13/2021 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že súd prvej inštancie pri posúdení premlčania žalobou uplatneného nároku postupoval v súlade so závermi zasadnutia Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. marca 2019, v zmysle ktorých „ak došlo zo strany veriteľa k využitiu práva na zosplatnenie úveru v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, premlčacia doba v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka začne plynúť odo dňa zročnosti tej splátky úveru, od splatnosti (zročnosti), ktorej uplynuli (minimálne) 3 mesiace a omeškanie s ňou trvá (pre ktorú k zosplatneniu úveru došlo, ktorá zosplatnenie úveru vyvolala)“. Záver súdu prvej inštancie o tom, že omeškanou splátkou, pre ktorú k zosplatneniu došlo, bola splátka splatná 25. marca 2016 a v tento deň tak začala bežať trojročná premlčacia doba pre celý zosplatnený nárok právnej predchodkyne žalobkyne, bol správny. Žaloba podaná na súd 18. apríla 2019 bola podaná po uplynutí premlčacej doby, ktorá v danom prípade uplynula 25. marca 2019. Za nedôvodné považoval odvolací súd i námietky žalobkyne týkajúce sa porušenia práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovanej v odvolacom konaní v plnom rozsahu, ktorej ale v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ust. § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to, či je nesplnenou splátkou na účely plynutia premlčania v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, splátka, ktorá v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka veta druhá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka. Navrhla zrušenie rozsudkov nižších súdov a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od výkladu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke, pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky. Nestotožňuje sa s právnym posúdením veci nižšími súdmi, v zmysle ktorého, v prípade, ak dôjde k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru podľa § 565 Občianskeho zákonníka, potom v zmysle ust. § 103 Občianskeho zákonníka začína plynúť premlčacia doba pre všetky splátky úveru splatné do budúca od prvej omeškanej splátky úveru (v danom prípade 25. marca 2016). Každá zo splátok predstavuje samostatné plnenie. Veriteľ môže žiadať o zaplatenie celého dlhu, avšak toto svoje právo môže uplatniť len do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. V opačnom prípade toto právo zaniká, keďže právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zaniká splatnosťou najbližšej nasledujúcej splátky. Mimoriadna splatnosť úveru nemohla byť podaním z 11. augusta 2016 v posudzovanom prípade vyhlásená pre nesplatenie inej splátky ako tej, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti bezprostredne predchádzala, t. j. v danom prípade splátky splatnej 25. júla 2016. Považuje za absurdné posunutie plynutia premlčacej doby, ako to urobili nižšie súdy. Poukázala na rozhodnutia iných odvolacích súdov. Rozhodnutia nižších súdov považuje aj za nepreskúmateľné.

4. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a tiež dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna

úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a/alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovení § 420 písm. f) CSP aj § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018, sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a marnosť možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12. Žalobkyňa dovolaním namietala, že odôvodnenia rozsudkov nižších súdov nie sú preskúmateľné.

13. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb.), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

14. Pokiaľ ide o druhú vetu stanoviska R 2/2016, hovoriacu o nedostatku dôvodov rozhodnutia ako o postupe súdu odnímajúcom účastníkom konania možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016, ďalej len „OSP“), možno i naďalej považovať v tejto časti stanovisko za použiteľné (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017), pričom však je potrebné si uvedomiť, že včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona (§ 420 písm. f) CSP) sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnilo (IV. ÚS 314/2020, ZNaU 69/2020).

15. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil žalobu zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, keď nižšie súdy dospeli k záveru o nemožnosti vyhovieť žalobe pre premlčanie (s presným vymedzením začiatku plynutia premlčacej doby a jej konca). Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

16. Dovolací súd považuje za potrebné ešte poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

17. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

18. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo taktiež nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP.

19. Nesprávne právne posúdenie nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (viď R 24/2017), lebo takáto nesprávnosť nepredstavuje procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v tomto ustanovení.

20. Prípustnosť dovolania teda z § 420 písm. f) CSP vyvodit' nemožno.

21. V danom prípade žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

22. Dovolací súd po zistení, že v tejto časti sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania (vrátane odôvodnenia dovolania prípustným dovolacím dôvodom a jeho riadneho vymedzenia) pristúpil k skúmaniu predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, pričom dospel k záveru, že tieto sú splnené. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž záviselo od dovolateľkou vymedzenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v čase rozhodovania odvolacieho súdu (28. februára 2022) ani v čase podania dovolania (19. mája 2022) ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

23. Stav nevyriešenia dovolaní (v prejednávanej veci) nastolenej právnej otázky sa totiž zmenil až vydaním uznesení najvyššieho súdu z 29. novembra 2022, sp. zn. 7Cdo/268/2020, z 30. novembra 2022, sp. zn. 5 Cdo 224/2021, z 15. decembra 2022, sp. zn. 4Cdo/132/2021 v druhovo totožných veciach, v ktorých najvyšší súd (o. i.) uviedol:

24. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

25. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Rozhodujúcou skutočnosťou z hľadiska možnosti uplatniť právo na súde a začiatku plynutia (všeobecnej) premlčacej doby je okamih splatnosti (zročnosti) záväzku (dlhu), ktorý je konkrétnym momentom, kedy je dlžník povinný záväzok (dlh) splniť, a nie momentom, kedy je dlžník k splneniu iba oprávnený.

26. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

27. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

28. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

29. Z citovaného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vyplýva, že veriteľ môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil spotrebiteľa (dlžníka) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Znamená to, že pokiaľ neuplynú oba časové úseky - tri mesiace od omeškania danej splátky a 15 a viac dní od upozornenia - veriteľ nemôže požadovať splnenie celého dlhu. Prvýkrát je možné toto právo uplatniť až po splnení týchto podmienok.

30. Počiatok premlčacej doby súdy nižších inšancií v posudzovanej veci ustálili za použitia ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka tak, že premlčacia doba nároku žalobkyne začala plynúť odo dňa zročnosti tej splátky, pre ktorú k zosplateniu došlo (ktorá zosplatenie vyvolala), a to splátky zročnej 25. marca 2016, s ktorou bola v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru žalovaná v omeškani.

31. Súd nižších inšancií reštriktívnou aplikáciou § 103 Občianskeho zákonníka fakticky skrátili zákonom stanovenú trojročnú premlčaciu dobu o tri mesiace, čo v spotrebiteľských vzťahoch pri aplikácii právnej úpravy premlčania podľa § 103 Občianskeho zákonníka znamená skrátenie premlčacej doby o tri mesiace v neprospech veriteľa. Pri aplikácii osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch bude vylúčené uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka; v dôsledku toho sa pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 Občianskeho zákonníka) začiatok plynutia premlčacej doby bude spravovať všeobecným ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka.

32. Pri nevyklúčení uplatnenia pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka premlčanie plynie pred samotnou actio nata, t. j. ešte pred okamihom, kedy sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde. Dovolací súd vo vyššie uvedených uzneseniach dospel k záveru, že je neprípustné, aby ktorémukolvek veriteľovi plynula premlčacia doba v čase, keď ešte nemôže svoje právo uplatniť žalobou na súde.

33. Všeobecne prijímaná zhoda na neprípustnosti plynutia premlčacej doby pred samotnou actio nata vylučuje, aby práve v spotrebiteľských vzťahoch platila opačná logika, ktorá legitimizuje spätný začiatok plynutia premlčacej doby podľa § 103 Občianskeho zákonníka; na uvedenom základe dochádza podľa dovolacieho súdu k tzv. skrytej medzere v zákone, čo v konkrétnom prípade znamená, že jazykový význam ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka je širší, než si to vyžaduje jeho teleologické pozadie a vo svojich dôsledkoch vyjadruje naliehavú potrebu prijatia pravidla, v zmysle ktorého ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka sa neuplatní v prípadoch, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

34. Preto také hodnotenie nastolenej dovolacej otázky, ktoré vychádza z ústavného princípu právnej istoty, predvídateľnosti práva, ale aj z racionálnosti a vnútornej bezrozpornosti (konzistentnosti) všeobecne záväzných noriem v materiálnom právnom štáte, legitimizuje vec prejednávajúci senát na prijatie takého právneho záveru, v zmysle ktorého aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka a pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky sa pri strate výhody splátok (§ 565 Občianskeho zákonníka) spravuje začiatok plynutia premlčacej lehoty všeobecným ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka.

35. Výkladom prijatým súdmi nižších inšancií dochádza k porušeniu princípu rovnosti, keď veritelia v spotrebiteľských vzťahoch sú znevýhodnení oproti iným veriteľom, čo nemožno ospravedlniť ani legitímnou požiadavkou na zvýšenú ochranu spotrebiteľa.

36. Dovolací súd v danej veci konštatuje, že keď v danom prípade odvolací súd založil svoje rozhodnutie v tejto otázke na inom právnom názore, ktorým aproboval posúdenie počiatku premlčacej doby za použitia ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka, treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolanie je preto v danej veci prípustné a tiež dôvodné.

37. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inšancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

38. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inšancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inšancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.